

საქართველო საბუნებისმეტყველო და სალიტერატურო განხილვის

ფრთხილი

ყოველ დღე გამოცემის გარდა განხილვის პირველ დღეებში
სურათებიანი ლაპარაკი
განხილვის ფასი ღირსეულად: პირველი ივლისიდან წლის ბოლომდე—5 მ.
10 კ., ერთი თვით 1 მან.
ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაურია.
ლაპარაკიანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპიტი
განხილვის გამოცემა შეიძლება მხოლოდ თვის პირველ დღეებში.
ხელის-მიწერა შეიძლება რედაქციის კანტორაში: დიდი ვახუშტის ქუჩა, N 12,
დილით 9-დან 3 საათამდე. საღამომდე 5-დან 8 საათამდე.
ადრე: ტფილის, რედაქცია „ძროხა“ ი. ს. ა. შ. ა. შ.

გორჯოვი

სამკურნალო წყლების პარკში სუბსაბათი, 30 ამ თვეს, გაიმართება
ფილი სანაღმლო სეიჩინოვა და ქონსკარტი
მ. შ. შარა ქითხვის საზოგადოების სასარგებლოდ
საბავშვო სათამაშოები. ცოცხალი სურათები. ბავშვების მონაწილეობით.
ბედის ქვევრი. ფოსტა. კონფეტები. სერპანტინი. სახანძარი. კონსერტი.
ცეკვა. ბუფები. ბავშვების საყურადღებო.
დასაწყისი საღამოს 4 საათზე.
ფასი: ბავშვებისთვის 15 კ., დიდებისთვის 25 კ., კონცერტზე წესდით 50 კაპ.

საგაფურთხი თაბაკი და გალი თაბაკ-აგნაპროვისა

სუბსაბათი, 30 ივლისს, გაიმართება სეირნობა და წარმოდგენა
წარმოდგენილი იქნება ქართული: ვაგევილი „არც აქით, არც იქით“. მანქანა-
დანს მით. ქ-ბი ჯიბეები: 6-50 მანქანა, 3. ვ. რიბა, 3. მ. მისი, მ. დიდიკვიციანი
და სხვანი.
● დღევანდელი ვეტიკის აკუმულირებული მისი ლინჩინა ვეტიკი ●
● ახალი სეიჩინოვა—კონსკარტი და სანაღმლო ●
● ფრანგული კიბეები ●
წარმოდგენის შემდეგ სეირნობა—სხვა და სხვა გასართობი შეიკრება—
კონსკარტი ჯიბეებით, შეიკრება ლამაზებისა, შეიკრება უდიდეს
შლიაბებისა; შეიკრება მსხვილებისა, შეიკრება ცხვირებისა.
დაუკრავს ორკესტრი 3-5 ფორტეპიანოს მესამის ლობიანობით.
მისთვის დანიშნული იქნება 1 მ. 50 | დანაწიების ხაზამდე 6 საათზე.
3-40 5-მდე. მარტო მადამ—სეირნობა 20 კ. | წარმოდგენისა 8 1/2 საათზე.
(2-2) | საღამოს დიანსახლსი კ. შ. ს. ციციშვილისა.

სანატორიები

გაიხსნა 15 ივნისს. არის რამდენიმე ადგილი მოზრდილთათვის
საერთო ოთახები.
დაწვრილებითი. ზირბები წერილობით ბორჯომს.
Въ мѣст. Боржомъ. Платформа Гамбашидзе, Санаториумъ Гамбашидзе. (9-18)

ქართული

ბორჯომში,
დღევანდელი ხარკების უნდადგინების
სადაც მდებარეობს სადაც მდებარეობს
იღებს მინაგან სხეულებით ავადმყოფების
ფილით 11-1 ხ. საღამომდე 6-7 ხ. ურუ-
სხეულები ქ. N 24, ავარაკი უნდადგინებისა.
(25-321-23)

ქართული

ქუთაისში
იღებს მინაგან და სხვადასხვა
სხეულებით ავადმყოფთ (სუბსა-
ბათი, ხელოვნური, ხაზამდე მით, მითხ-
და თირკმელების (კაპიტის) სატეკვანი,
დილით 9-12, საღამომდე 5-7: კვირ-
მით მხოლოდ დილით, ტვილით ქ. ხა-
სელი ფილიალებისა.
(70-33-24)

ქართული

გ. ლაპარაკიანი
გადგინდა გორჯოვის პრ.
N 8. უნდადგინების ხაზამდე. იღებს ხა-
ლაპარაკიანი 5-7 ხ. გვიანდელი გარდა. (12)

ქართული

ქართული
1 ივლისიდან ავადმყოფებს მიიღებს სე-
რის ქუჩაზე, თრეპოლით სადაც მდებარე-
ობს. მიიღებს მინაგან, მანქანა-
ქალთა ავადმყოფობით სხეულები. დილით
9-1 ხ. საღამომდე 5-7 ხ. (100-6-21)

ქართული

ს. სლოვაკი
იღებს ავადმყოფებს 9-2 ხ. და 5-7
ხათ. გორჯოვის პრ. N 12. სახლი
მდებარეობს.
(12)

ქართული

ს. მანათლიანი
მინაგანი და მანქანა ავად-
მყოფობის, სხეულებით ავად. ნაწი-
ლები და კვირბი. ავადმყოფობის იღებს
დილით 12-1 ხ., საღამომდე 5-6 ხ. მი-
სეილის პრ., N 36, ხ. კავკასიისა.
(100-6-21)

ქართული

ს. მანათლიანი
იღებს ავადმყოფებს საღამოს 4-8 საათ,
კვირ-უბრე დღეს დილით 9-1 საათამდე.
ავადმყოფობის ქუჩა, N 71 (სეირნის ქუჩის
ხაზზე). (24-310-14)

საპურნალო

სხეულებით სამკურნალო გეგმებისა გარ-
და მონაწილე ავადმყოფთათვის.
ფანჯის დიდი ქუჩა, N 3. ალექსანდრეს ბა-
ლის მანლილოდ. ტელეფონი N 481.
ფასი რეგისტრაციის 50 კაპ.
ავადმყოფობის მიღება 11-დან 5 ს.-მდე.
რედაქცია—შინაგანი სხეული. კვირა 3-
4 საათ.
რედაქცია—ბავშვის, შინაგანი. ყოველ
დღე 2 1/2-3 1/2 ს.
თეთრად—სიფ., ვენერ., კან. ყოველ
დღე 1 1/2-3 ს.
პავლოვი—ქირურგ. ყოველდღე 4-5
საათიდან 1-3 ს. ავად., ორზაბთ,
თხზ., პარასკ., კვირა 11-12 ს.
ბოლოვი—შინაგანი, პინაზი. ყოველ
დღე 4-5 საათ.
გორბუნი—შინაგანი, ყოველ დღე.
11 1/2-12 1/2 ს.
აკ. ჩუდნოვი—ნერვები, სულ-ავ-
გმეტრ. ორზ., ორზ. და პარასკ. 4-5 ს.
სპინოვი—ყურ., ყურ., ცხვ. ყოველ
დღე 4-5 საათ.
გნუკოვი—ქირურგ. ყოველ დღე 4-5
საათ.
სუბსაბათი—ქალ., ბავშვ. ყოველ დღე
1-2 საათ.
ახლანდელი—ბავშვისა შინაგ. ყოველ
დღე 1-2 ს.
ყვანულიცა, მასაჟი, ყვივილის აცრა,
მარტო, ანალიზი, ჰიპნოზი, მიმებისა და
მონაწილეობით გასინჯვა შეიძლება.
(100-6-69)

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

საპურნალო

ახლანდელი
ბოლოვი
გორბუნი
აკ. ჩუდნოვი
სპინოვი
გნუკოვი
სუბსაბათი
ახლანდელი

მეზარობას ავტომობილით ვაპირებოდა, მაგრამ სად არის ავტომობილი თურმე ათასს ერთხელ დიდს მხოლოდ ავტომობილი, რადგან როგორც ამბობენ, იმის წინააღმდეგ ახლებელს უყვლიან ისინი, ვისაც იგი უნდა ჰქონდეს უსაბუთო, ე. ი. მეტრულად და კონტრუქტორები. ამას გარდა, ვიდრე შოფერად გერმანელი ჰყავდა ელიგაროვს, ავტომობილიც დადიოდა ხოლო როცა „პატრონი“ სო-მეხი მიიწვია, სულ ვეღარ მუშაობს ეს ჩვენი უცხო ქვეყნიდან მოსული სტუმარი: ხან ვინც ვინც გამოსყვება, ხან ცეცხლი გაუჩნდება და იტანჯებიან საცოდავი მეზარებები, ასე რომ სიღნაღლები ავტომობილის ისევ მაღაქნის და ახლებელს დილოჯანს ამჯობინებენ, რომელიც „სულღნაღნა“ არის პოეტური ათი და თორბეტი მეზარე.

ერთი სიტყვა კიდევ სჭირს დილოჯანს მეზარობას სიღნაღს და თე-ლოვის გზაზე. გეტყვიან: ძალიან ადვილად ადგი-ეჭვს სათაზე დილოჯანი ვადისო. ადვილად არის წამოგასტუ-ნებენ, მაგრამ იშვიათია რომ დილოჯანი ამ დროს გავიდეს. მერე კიდევ ავლანბარში ჩერდება კანტორასთან ბევრს ხანს, ასე რომ ღამის ძილი გაკლდება და მთელი დღე თავს აკან-ტურებ გზაზე. ხშირად მოხდება ხო-ლომე, რომ სრულტუნსაც ამოუშვებს რომელიმე ღიღ-მუცელა მეზარე და, ამგვარად, მუსიკით გინდება მეზარობა.

ჩვენს დილოჯანში ოთხი ქართველი მოგვხვდება—ერთი გურული, ერთი იმერული, ერთი რუსეთში დაჯილდო-ვებული სალადო და თქვენი უმარ-ხილესი მონა. ეს სალადო ქიხიელი გახლდათ, ქალაქ ვლადიმირში ყოფი-ლა გარდასვლით პოლკში. შეხვედუ-ლებით მალე და მხარ-ბეჭიანი. მა-გრამ რუსეთის სუსხიან ჰავას ეს მდე-ვივით ბიჭიც კი დაუხსნელდება და ვინ იცის, ამის გავლენით რამდენი დაქლებული კიდევ იმის ნათესავესა და მეზობლებში. ვინ არის მისი ყუ-რის მტდებელი და ან ჩამოგნებელი? რამდენი ჯანმრთელი ქვეყნის იმედი ახალგაზრდა დაგიღუპა რუსის ყინვამ და კიდევ რამდენს დაგიღუპავს რუ-სეთის რევიმი ახალგაზრდა მეომარს და მოსწავლეს როგორ ურევდა ეს სა-წყალი სალადო რუსულს სიტყვებს ქართულში, რა სისულელეს ღაბარა-კობდა და როგორ მოჰქონდა თავი თავის პოლიც ხიშნით გულზე!

მაგრამ დაუბრუნდეთ ისევ მეზარობას. ჩემს გურულს და იმერულს გარემოში მდებარე ადგილები ძალიან მოეწონათ და ეს მოეწონათა და თან და თან მატულობდა, მერე ხომ, როცა ნუკიანში ავედი და ალაზნის ველს გადავხედეთ, აღტაცებად გადაიქცა. წინად გურული სულ იმას გათბობდა,

ეს ნამდვილს გურის მომავანდესო. აქ კი, ალაზნის ველს რომ გადავხე-დეთ—ეს უმწვერვლესი რამ ყოფილა და საქმეც რომ ვერაფერი გავაკეთოთ, მაინც არ ვინანებ, რომ მწვერვლი კახეთი ვინახელო.

სალაზის 8 საათზე გვეღირსა სიღ-ნაღში მოსვლა. წაიყვანე ეს ჩვენი ვაკურები და ერთს აქაურს ვითომ და სასტუმროში და დაბინავე. სიღნაღი არ მოეწონა გურულს—სად მივედი, მე საქართველო მეგონა და აქ-კი სხვა ხალხი ყოფილა. ვერ წარმოიდგენთ, როგორ გამოპატრონდა ეს ყოფილი სოციალ-დემოკრატ და ეხლა-კი ვა-ქარი, გააკვირვა ვირების სიძაღლე-მაც...

სიღნაღში სამი დღე მოგვსდით, რა-დგან გენერლის ტყის ყარაული შინ არა ბნანდებოდა, მერე მე მამულემ კი სასტუმროს პასუხი მოგვცა: „მე არ შემიძლია ვაჩვენოთ ტყე, რად-გან უყარაულოდ ვერას გავიგებთ. მან უკეთესად იცის. მე თუმცა ვა-ყოფილვარ რამდენჯერმე ტყეში, მაგრამ სოფელი გ.ს. ვენახიდან ვიცი მარტო გზა...“ ეს სიტყვები დამახასიათებ-ლია ჩვენის მემამულეებისა. მე არ გამოკვირვებია, მაგრამ გურულმა კი თავი მოიკლა:

— შე კაცო, მაგათ მამული აქეთ და არც კი იციან სადა აქეთ, გზა მარტო ზვრიდან იციან, მუშა და მშრომელი ხალხი კი უმიწაწყლოდ მშობრ-მწყურავად დადიან. სად არის დღერთა და სამართლის. მე რომ ის ყარაული ვყო, სულ მთლად გაუ-ბრბედი და გაუყიდი იმ ტყეს და კი-დედაც შეგირებოდა! ამგვარ ხალხს რად უნდა ან მამული და ან ცხოვ-რება, როცა მისი მოვლის და მოსმარების შნო არა აქეთ!

მეთათხ დღეს ალაზნისკენ გაუდ-ე-ქეთ გზას იორლა ცხენებით. ახავადა, კარდანას რომ ჩაუარეთ და იქაური გაკეთებული ზვრები რომ ხახვს ჩემმა თახამზავრებმა, ძალიან მოეწონათ და აღტაცებაში მოვადნენ—კი ყაბა-ხები ყოფილან ეს ქიხიელები, კარგი მუშებიო.

გავედი ალაზნისკა და ვინახელოთ ნაქები გენერლის ტყე, მაგრამ რაც მას შეუთვალეს ჩემმა თახამზავრებმა, მათ ბრწყინვალეობას რომ გავეცა, მე-რის ძალიან არ ეცა მნიჭებოდა. ძველ-გური მევახე სიტყვა მგება წილადა, მა-გრამ რას ვიტყვოდი იმის მეტს, რომ ამის შემდეგ არც ერთ გენერალს და მემამულეს აღარ ვხვდებოდი მთაქი.

გადავწყვიტეთ გვეყაბა სხვა ტყე-ბი და ლავოდანისკენ გაუდექით გზას. გადავიარეთ იმერულით, ოსეთით და რუსეთით დასახლებული სოფლები. რა მშვენიერი ადგილები, რა ფართოთ მოწყობილან, რა დიდი მოძაგვლა აქვს ამ კუთხეს და უხედულოთ ვართ ჩვენ ქართველები, რომ ამისთა-

ნა ოქრის არ უვლით და სხვის ხელ-ში გადადის! ძალია უნებურად უნდა მივმართო ჩვენს ქვეყნის ვითომ და ქიხიელებს: სადა ხართ, რატო არ უვლით ხალხს, რატომ ქიხიელებს არ უხსნიან ამ ადგილებს სწინაშელო-ბას, რატომ დასავლეთ საქართველოს უმიწა-წყლო ხალხს არ უწინამდ-რებთ აქ ვადმოხალდნენ? სად არის თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულა კომისია? ნუ თუ მარტო დეპუტატო საქრებულოში ჯდომით საქმე გაკეთ-დება? მდიდარი, დაუფასებელი მა-მულეებია დასახლებულად და წინამძღოლ-გზის მაჩვენებელი კი არასდ არის.

საქირაო, მაგალითად, ვაჩანაგების მამული—30,000 დესტინამდ—ეს-ლავე იქნას შესყიდული, მერე ვა-წაწილოს სურვილისამებრ გლებებს, თორემ ეხლა ნაწილ-ნაწილ იყიდება მათგანი მართლა რომ ვაკირვებულთა საკრებულოში უფასოდ და ვილატების ხელში ვადის. ჩვენი ბრწყინვალე წოდება ჰქიდის ყველაფერს, რის გაყი-დაც კი შეიძლება, რადგან უმეტესი მათგანი მართლა რომ ვაკირვებულთა და გზა ველარსათი მოუხახავს. რადგან ეს ვაჩანაგების მამული გაუყოფილია აქამდის ვერ ახერხებდნენ მის გაყი-დას, ეხლა კი ახალ მოდის მყოფე-ლები ვაჩანდენ, ვთქვათ, მე ვიცი, რომ თავადს ივანეს ერგება ამ მამუ-ლის მეოცდაათი ნაწილი. მივდი-ვარ და ვეუბნები, რომ ვერაფერს რჩები, მოიტა ძენს წილს მე ვიციდი შენი უფლები—მონაწილეობა მე ვა-დ-მოძევი და მე შენ მოგცემ 3000—5000 მ. ბევრი-ბევრი 10000 მანეთს. ის სიხარულით შეთანხმება და ამ მშვე-ნიერ მამულის მონაწილეობა ჩემზე გადადის—დესტინას 3—10 მან. ვეუდულობ.

აი, ხომ ვაკეთებს კომისია საქმეს! დღეს ხომ აიეთ ვადა იყიდება, თქვენ 20—30 მანეთად მიყიდეთ ხალხს—მემამულეებსაც შეძლებას მისცემთ ცოტა მხარში გასწორდნენ და ხალ-ხსაც მიწას ფეხიდან არ გამოალოთ. მაგრამ, როგორც ვეუბნებ, სიტყვე-ბის თქმა უფრო ადვილი ყოფილა, ვიდრე ფრად სასარგებლო საქმის გა-კეთება.

შენი ელბო.
აი, ხომ ვაკეთებს კომისია საქმეს! დღეს ხომ აიეთ ვადა იყიდება, თქვენ 20—30 მანეთად მიყიდეთ ხალხს—მემამულეებსაც შეძლებას მისცემთ ცოტა მხარში გასწორდნენ და ხალ-ხსაც მიწას ფეხიდან არ გამოალოთ. მაგრამ, როგორც ვეუბნებ, სიტყვე-ბის თქმა უფრო ადვილი ყოფილა, ვიდრე ფრად სასარგებლო საქმის გა-კეთება.

ახალი ამბავი

რუსების დასახლება. მიწათ-მოქმედების უმდიდრეს სამმართველოს რუსებზე უი არ-ხანავე შევი-ღვდის კენ წავიდა. ბ-ნი არხიზოვი სოხუ-მის ოლქსა და ჩერხომორსკის გუ-ბერნიაში დათავილიერებს იმ ადგი-ლებს, რომელიც დაგეგმილ-დამხა-ლებულია რუსების დასახლებულად.

რევიზია. ეკ.პ.ს. პეტერბურ-გიდან დებეზით ატყობნებენ: პე-

ჩამოვივალეთ. მათ შორის უკა-ნასწავლი — პოლიტიკური ორგა-ნი ჰქმნის ერს მებრძოლ სოცია-ლურ ინდივიდუალს სხვა სოციალურ ინდივიდთა პირის-პირ. სრული, გან-ვითარებული პოლიტიკური ორგა-ნოები: სამხედრო, საზღვაო, საერ-თა-შორისო სანაირთლისა და წარმო-მადგენლობისა და სხვანი, ჰქმნიან ერს სახელმწიფოდ. თუ ერს არა აქვს ეს ორგანოები: სკანონმდებ-ლო—რომ სხვისი კანონმდებლობა იქ არ ერგოდეს, სამხედრო, წარ-მომადგენლობა სხვა ერთა წინაშე; აგრეთვე თუ ერს არა აქვს განსა-ზღვრული ტერიტორია, განსაზუ-ღვრულ და ყველასავე ადვილად სა-საღვრებელი, ერი არ არის სახელ-მწიფო, თუმცა იგი ვრად მიანცა რჩება, რადგან შეუძლიან ჰქონდეს სხვა დამახასიათებელი მხარეები ერო-ვნულ ორგანიზმის: ენა, სარწმუ-ნოება, ზნე-ჩვეულება, რასა და აზ-რეთვე ტერიტორია, რომელზედაც დასახლებულია ან დიდი უმეტესო-ბა განსაზღვრული ეროვნების ხალ-ხისა, ან სულ ერთი ეროვნებისა, რაიცა უფრო იშვიათი მოვლენაა.

სახელმწიფოს ორგანოების სამხე-დრო ნაწილია სხვა ერთა და სა-ხელმწიფოთა წინააღმდეგ საბრძოლ-ველი იარაღი. ეს ასე ხდება განვი-თარებულ სახელმწიფოებში. წინააღ-როდესაც სახელმწიფოების უცვლად არსებობდნენ განსაზღვრული ეთნი-კური ჯგუფები, ან ცალკე თემები, ან ცალკე ქალაქები, ან სხვა რა-მელიმე ფორმის კონკრეტული სა-ზოგადოებანი, — მათი ურთიერთის წინააღმდეგ ბრძოლა სხვა და სხვა წესით ხდებოდა: ხან უფრო ხში-

ტერბურგის უმადლეს წრებში ხელ-მეორედ აღიძრა საკითხი კავკასიის რევიზიის შესახებ. რევიზორად სე-ნატორის გამოგზავნას აპირებენ.

კავკასიის ნამესტნიკის ჩა-მოსვლა. სატატო ქალაქის ვაზე-თების ჩიტყვით, კავკასიის ნამესტნი-კი გრაფი ვორონცოვ-დაშკოვი 15 აგვისტოს დაბრუნდება კავკასიაში.

რკინის გზებზე. „ბაკუს“ სიტყვით, ამ ცოტა ხანში გზათა სა-მინისტროში თათბირი მოხდება. აზ-რად აქეთ რკინის გზებზე წინანდ-ელი ტარფი შემოიღონ; ესლა რო-გორც ვიცით, ფასები მომატებულია.

უბასპორტები. 27 ივლისს პოლიციის მე-9 ნაწილში გაჩარკეს დროს დააპატიმრეს 16 უბასპო-რტო კაცი.

ტყუილი ხმები. სამშაბათის ნომერში „ივერიიდან“ ვადმოვებუ-დენი: ხმა დადის, რომ „ხაკაჯი“ იკეტება და რედაქტორი თ.ვ. ამი-რაჯიბი პეტერბურგს მიდისო. რო-გორც ეხლა თითონ „ხაკაჯი“ აც-ხადებს, ის ამბავი ტყუილი ყოფილა.

ალექსანდრეს ბაღი. ამას წინად, როგორც ვწვდით, გამოი-ცა საე-ლდებულო დადგენილება ალექსანდრეს ბაღის ზემო ნაწილის შესახებ. საე-ლდებულო დადგენი-ლება კი გამოიცა, მაგრამ ბაღის ზემო ნაწილი დედესა არ გაუღიათ. ამის გამო ტყ ქალაქის თავმა შუა-მდგომლობა აღძრა გუბერნატორის წინაშე, რომ დააჩქარონ ბაღის გა-ღება.

წერილი კრედიტ. 1908 წლიდან 1909 წლის 1 ივლისამდე მთავრობის დახმარებით ტყ. გუბერ-ნიაში დაარსებულია 8 წვრილი სა-კრედიტო დაწესებულება. ამ ემად განზრახულია კიდევ ათ ასეთ დაწე-ბულებს დაარსება. როგორც არა ერთდელ ვწვდით, თითოეულ საკ-რედიტო დაწესებულებას ძირითად ანხად აღწევს 1000 მან., ხოლო სახელმწიფო ბანკში კრედიტი აქვს თითოს 3000 მან.—7000 მანე-თამდე.

სექციის სხდომა. დღეს 30 ივლისს, საღამოს 8 საათისთვის ტყ. ქალაქის გამგეობის დარბაზში დანი-შნულია სხდომა ერობის შესახებ პირველი სექციისა.

სახალხო უნივერსიტეტი. პარასკევს, 31 ივლისს საღამოსთვის დანიშნულია სხდომა ტფლისის სა-

რად, ხან უფრო იშვიათად, აგრე-თვე ხან ერთი ჯგუფი მთლად ერ-თიანად წავიდაოდა ხოლმე მერე ჯგუფის ამოსაგლეტად, ხან კი, რა-ცა საზოგადოება ისეთ განვიდარე-ბამდის იყო მისული, რომ საბრძოლ-ველ ორგანოთა დიფფერენციაკია უკვე მომხდარი იყო, სვეციალურად ამორჩეულ და გაწვრთნილ ადამიანთა საქმე იყო ბრძოლა სხვა საზოგადო-ებისათა. თანამედროვე სახელმწიფო ხომ სრული განვითარებული საზო-გადოებაა, და მას სწორედ ეს ბრძო-ლის ორგანოები აქვს განვითარე-ბული ყველა სხვა ორგანოზე უფ-რად. მთელი ეცენიერება ეხლა ომის მოს მსახურება, და იქამდის მივიდნენ ამ ორგანოთა განვითარებაში, რომ ურთიერთის სიხარებისა უწინაინთ კიდევ დიდ სახელმწიფოებს.

ამას გარდა, სახელმწიფო ორგა-ნოთა მოკლებული ერებიც არ აკ-ლებენ ხელს ბრძოლას ეხლანდელ დროში, როგორც არც წინად აკ-ლებდნენ. მათ ყველას უხდებათ ბრძოლა ვაბატონებულ სახელმწი-ფოთა წინააღმდეგ, რომ თავიანთ დაკარგული სოციალური ორგანოე-ბი მოიპოვონ, რომ თვითონ გახდნენ სახელმწიფოთი, და აგრეთვე, თუმცა უფრო იშვიათად, ორი, სახელმწი-ფოს მოკლებული, მეზობელი ერი ერთმანეთსა სკამს ან ეკონომიურ ბრძოლისათვის, ან სხვა რომელიმე უპირატეობისათვის, განსაკუთ-რებით მაშინ, თუ ისინი ერთსა და იმავე სახელმწიფოს ტერ-ქვეშ არიან. მაგრამ კონკრეტულ საზოგადოე-ბათა შორის, ერთა და სახელმწი-ფოთა შორის მარტო ბრძოლისა და ომის განწყობილება არ არის, არ-

ხალხო უნივერსიტეტის გამგეობისა, რომელმაც უნდა განხილოს რამ-დენიმე საჩქარო მიზნინარე საქმე.

მასწავლებლების გათანას-წორება. რუსულ ვაზეთების სიტყ-ვით, სასინოლო კანტორას მიუღია სინოლის ქალაქი. სინოლი ატყო-ბინებს კანტორას, რომ ჯამგირის მხრივ გათანასწორებულ იქმნენ სა-სულიერო უწყების სასწავლებელთა მოსახლადნულ და ნორმალულ კლა-სების მასწავლებელნიო.

სამიწათ-მზომლო კურსები. ვინმე ვ. ვ. შარკოვი აარსებს ტფი-ლისში კერძო სამიწათ-მზომლო კურ-სებს. ამ კურსებზე მოამზადებენ ტე-ნიკოსებს სამიწათ-მზომლო სამუშაო-ებისთვის.

ადგილი დასახლებულად. ახალქალაქის მზარის სოფ. ტოლო-შის, საროს და ზედათოვგის მცხოვ-რებთ შუამდგომლობა აღუძრავთ საე-ლდებო ბნკის წინაშე, მიეცეთ მათ დასახლებულად ტფლისის გუ-ბერნიაში თავისუფალი ადგილები. მინიონელები სურენ — რამდენიმე წელიწადი ჩვენს ადგილებზე მოსა-ვალი აღარ მოდისო. ბანკმა უარი შეუთვალა—თავისუფალი ადგილები არა მაქვსო (კ.)

სწავლა დამთავრებულნი. წელს რიგის პოლტენიკუმში სწა-ვლა გაუთავებია ორ ქართველს: გ. ა. კოჩინიშვილს (ინჟინერ-ამშე-ნელი) და ნ. ი. სულხანიშვილის (ინჟინერ-ტექნოლოგი) (ზ).

ფ. სააბრეშუმო სადგურის გამგე ტყ. სააბრეშუმო სადგურის გამგედ დ უნიშნით რუსების ვადე ი-სახუების საქმის სამმართველოს აგ-რონოში პ. გ. ივანოვა.

საავტომობილო აზნანავომა. ტფლისში დაარსებულია საავტომო-ბილო აზნანავომა. აზნანავომას აზრა-ა აქვს, მოაწყოს ავტომობილების მიწოდება. ჯერ-ჯერობით აზნანავო-მას სამი ავტომობილი ჰქონია და 1 აგვისტოდან მუშაობას დაიწყებს ბორჯომსა და აბასთუმანს შუა. აზ-ნანავომის ძარის თანხას 20000 მანეთი შეადგენს. პაი ღირს 10 მან-ეთად, ერთი ხმა აქვს, ხუთისას—ორი, ათისა და მეტიისას—სამი ხმა (ტ. ლ.)

ჩვენებური ხილი. ამიერ-კავკასიიდან ამ ბოლო დროს დად-ძალი ხილი ვააქეთ რუსეთში, უმ-თავრესად პეტერბურგსა და მოს-

სებობს აგრეთვე განწყობილება მშეი-ღობიანობისა, არსებობს მრავალი ხელშეკრულება და, ასე ვასინჯავთ, თვით ომიც ერთგვარ მოწყურებას ემორჩილება. ყოველივე ეს ინტერ-ნაციონალურ სამართლის საგანია. მაგრამ სოციალურ მოძღვრების აღ-მოცენებამ თვით ამ კონკრეტულ ორგანიზმთა ცხოვრების შინა-გან წი-ადში წამოაყენა კიდევ უფრო მე-ა-ფილად და მათამად ინტერნაციონა-ლიზმის პრინციპი, ვიდრე საერო-შორისო სამართალი.

ერის განვითარების ისტორია რთულია. სოციალიზმი მხოლოდ ერთი მხარეა მის შინაგან სოციალ-ლურ ცხოვრების განვითარებისა. ერთა სახელმწიფოებრივობამ, პო-ლიტიკურმა და ეკონომიურმა გან-ვითარებამ შექმნა საერთაშორისო სამართალი, ანუ, უკედ რომ ვთქვათ, ამ განვითარების წინ-მსვლელობამ, განსაკუთრებით მშრომელთა კლას-ების თვითშეგნებამ, შინაგან სო-ციალურ წყობილების შეცვლის აუცილებლობაზე აღმოკრებულმა მოძღვრებამ შექმნა ახალი იდეა ინ-ტერნაციონალიზმისა, რომელიც გა-ცილებით უფრო ფართო და სამე-რთიან უნდა იყოს, ვიდრე თანა-მედროვე ინტერნაციონალიზმი, გა-მონათავისუფლებული სახელმწი-ფოთა-შორისო სამართალი.

სოციალისტური ინტერნაციონა-ლიზმი, თავის განსაზღვრის მიხედ-ვით, უნდა იყოს თავისუფალი კავ-შირი თავისუფალ ერთა შორის, და არა ერთა მზავრულ სახელმწი-ფოთა შორის,—იმ ერთა შორის, რომელნიც თავიანთ შინაგან ცხოვ-

კოვში. მაგრამ ხილის პატრონებმა არ იციან როგინად ჩალოება და ვაგზანება, ამას ჩემი მემარტო-ბის დეპარტამენტი ჰგონებს, აქ ერთ-მხედრულ, რომელსაც სოციალ-ბოროს უნდა ასწავლოს წესიერად ხილის ჩაწყობა და ვაგზანება, ამ მოხელეს შემოდგომაზე მოვლიან.

ცული ერბო. ყველა ტფი-ლისელმა იცის, რომ ქალაქში მე-ღუქნებში სამედიკო ერბოს ჰყოლიან ეხლახან ტყ. საქმილო ლაბარატო-რიას ხუთ ადგილიდან აულია ერ-ბოს ნიმუში და გამოუყვლევიან. აქედან სამი ყალიბი გამომდგარა; ერთში ქონი გამომდგარა და ერთი ბეწო ერბოც-კი არა ყოფილა შიგ-გარეულად.

სეირნობა და კონცერტი ბორჯომში. დღეს, 1 ივლისს, ბო-რჯომში გაიართა დიდი სახალხო სეირნობა საკონცერტო. განყოფა-ლებით ქარ. შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების სასა-გებლოდა. სეირნობა დაიწყო ნა-შუადღევს 4 საათზე.

ცვლილებანი საქსარბოსო-ში და თ. ყორღანია. როგორც ამას წინად ვწვდით, იმერეთის სამე-ფლო სკოლის ზ. დამხვედელი თ. ყორღანია წარადგინეს გორის ქორ-ებისკოპოსის თანამდებობაზე, ნაც-ვლად ამას წინად ვადაცვლებულ-ებისკოპოსის პეტრესი. ყორღანია ი-ებისკოპოსობაზე თანხმობაც გამო-ცხად. ესლა, როგორც შევეტყეთ, უწ. სინოდისაგან ამის შესახებ უკე-მოსულა ქალაქით. სინოლი იწერე-ბა, რადგან საქსარბოსოს მართვა გამ-გეობაში ცვლილებები იქნება შეტა-ნილი, საკითხი თ. ყორღანიას ეპი-სკოპოსად კურთხევის შესახებ უკუ-რადდებოდ იქნა დატოვებული.

ახალი სახლი პოლიციის-თვის. როგორც თავის დროზე აღვნიშნეთ, ქალაქის საბჭომ იმ გან-ზრახვით დაართო ნება ვაგეობის 100,000 მანეთად შეეძინა ველია-მინოვის ქუჩაზე აირუმოვის სახლი, რომ იქ ქალაქის სამართველოს და-წესებულბანი მოეთავსებინათ. მიუ-ხედავად საბჭოს დრეკტივისა, გამ-გეობა პირებს ეს სახლი პოლიცი-ის სადგომად გადაქციოს. განზრახვა აქეთ ამ სახლში მოათავსონ ტყ. პოლიციეტრის სამართველო, „სის-კნი“ განყოფილება, პოლიციის მეოთხე ნაწილის სამართველო, სა-

რებას სოციალისტურად მოაწყო-ბენ. ძნელი სათქმელია, შესძლებენ თუ არა სოციალისტური ერები მთელ კაცობრიობის ასეთ ორგანი-ზაციას, მაგრამ ეს კი ვიცით, რომ დღეს პრინციპი ატესებობს ასეთ ორ-განიზაციის მომავალ მოწყობისა, და ეს პრინციპი არ უარ ჰყოფს ერს, ეროვნებას, მათ ინდივიდუალობას, არამედ აღიარებს მათ განსტკიცებას და მათ შორის კავშირს.

თუ დღეს, სახელმწიფოს სამხედ-რო ორგანოები, მიუხედავად საერ-თა-შორისო სამართლისგან მათი ცო-ტად აღაგმვისა, განმანადგურებელ-ნი არიან მთელ ერთა, მომავალში ამ ორგანოთა ადგილი თავისუფალ ერთა შორის შემაკავშირებელმა ორგანოებმა უნდა დაიჭირონ და ეს იქნება განხორციელება წამდელი ინტერნაციონალიზმისა და არა კა-ცვლობის ერთფეროვანება, რაიც უაზრო და მავნებელი ტოპია.

ამგვარად, ერის ცხოვრება, რო-გორც კონკრეტულ სოციალურ სხეულთა ორგანიზული ცხოვრება, მოითხოვს ხანგრძლივ განვითარების შემდეგ ერთა შორის თავისუფალ კავშირს.

ეს განვითარება ერთის მხრით გა-მოიხატა თანამედროვე საერო-შო-რისო უსრული სამართლითა, მომა-ვალში უნდა გამოიხატოს იმ სრულ-კავშირით, რომლითაც შეეკრიბან ერთმანეთს ერები და არა სახელმწი-ფოები, სოციალიზმი — ახსტელმწი-ფული მოძღვრება საზოგადოების ერთგვარ შეცვლისა. კონკრეტულ სოციალურ ნიადაგზე აღმოცენებუ-ლი, იგი ყველგან თავისებურად ხორციელდება, იგი ეროვნულ ხა-

ოთხი ცნება

ინტერნაციონალიზმი.

როგორც ნაციონალიზმი, სიტყვა ინტერნაციონალიზმიც წარმოსდგება ნაციისაგან. თუ კარგად არა გვაქვს შეგნებული ცნება ნაციისა, რასა-კვირებელი, არც ინტერნაციონა-ლიზმის ცნება გვექნება ნათლად გარკვეული და წარმოდგენილი, რად-გან ინტერნაციონალიზმი ნიშნავს ხაერთა-შორისოს, ერთა შორის ერთგვარ განწყობილებას. ცხადია, რომ განწყობილება შეუძლებელია; თუ არ არის ორი ან მეტი საგანი, რომელთა შორისაც მყარდება ეს განწყობილება. უნდა არსებობდეს რამდენიმე ერი, ნაცია, რომ მათ შორის დამყარდეს ერთგვარი გან-წყობილება, — ინტერნაციონალიზ-მი.

ნაცია ჩვენ უკვე განვსაზღვრეთ პირველ წერილში. ნაცია—განსა-კუთრებული სოციალური ორგანიზ-მია, კონკრეტული სუპერორგანიზ-მა, რომელიც ისტორიულად შექმ-ნადა, წარმოშობილა სხვა და სხვა ეთნიურ ელემენტთა ერთმანე-თთან შედუღებისაგან. კიდევ განვი-მგორით ერთხელ და საშუალოდ ეს განსაზღვრა, რომ უფრო დაგვა-ნახსოვრდეს: ერი არის ისეთი სუ-პერ ორგანიზმი ანუ სუპერ-ორგა-ნიზმი, — როგორც სოციალოგები ამბობენ, — რომელიც შემდგარია სხვა და სხვა ან ერთგვარ ეთნიურ ელემენტთაგან და რომელსაც შეუძლიან უმატ ვითარებაში

*) ან. აგრძელება, N 167.

